

23.5.2024

Valtakunnallinen turvallisuustapahtuma
2024 -
Turvallisuutta alueellisella yhteistyöllä.

Nuoriso- ja katujengi-
rikollisuuden ehkäisy

Moniammatilliset työtavat nuorten toistuvan ja vakavan rikollisuuden ehkäisemiseksi; dialogia hankkeiden haasteista ja edellytyksistä moniammatillisen työn vakinaistamiseksi

Laitonen, Jonna & Järvinen, Saija & Kaltemaa-Uurtamo Mari

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Keskeisiä kysymyksiä sessioon

- Miten vakiinnutetaan moniammatillinen hankepohjalta syntynyt työ/toimintamallit hyödyntämään lapsia ja nuoria ja perheitä sekä hyvinvointialueen käytännön työtä?
- Miten rikoserityinen osaaminen varmistetaan; rikoksista irrottautuminen ja uudet arjen luonti on hidasta – vaatii enemmän resurssia kuin perustyö
- Miten seuranta- ja tutkimustietoa saadaan hyödynnettyä?
- Toimiiko yhteistyö paikallisella tasolla, kunnan ja hyvinvointialueen kesken? Miten vältetään päällekkäinen työ? Kuka koordinoi yhdessä tekemistä?

Nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisy

- Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa nuoriso- ja jengirikollisuuden lisääntyminen tunnistetaan vakavaksi ongelmaksi. Sen torjumiseksi hallitus toteuttaa laajan joukon sekä niin sanottuja kovia että pehmeitä toimenpiteitä. **Ilmiöön puuttuminen vaatii moniammatillista otetta.** Muutokseen otetaan mukaan koko yhteiskunta, lähtien kotien ja vanhempien kasvatustuella tuesta sekä syrjäytymisen ja syrjinnän vastaisesta työstä aina kotoutumis- ja maahanmuuttopolitiikkaan saakka.

Moniammatillinen työ eri vaiheissa

Koko väestöön kohdistuvat ennalta ehkäisevät toimet (primaaripreventio)

- turvallinen kasvuympäristö korostuu, vanhemmuuden tuki, neuvolat, systemaattinen puhekeskustelu, nuorisotyö ja asuinalueilla tehtävä työ
- koulu ja varhaiskasvatus, toimivat harrastukset ja mielekäs vapaa-aika tärkeitä koko väestölle
- kotoutustoimet maahanmuuttajaperheille

Riski-ryhmiin kohdistuva varhainen puuttuminen (sekundaaripreventio)

- varhainen puuttuminen lasten ja nuorten rikoksiin on eri toimijoiden jaettu tavoite
- riskialttiissa asemassa olevien nuorten tunnistaminen ja varhainen tuki, jalkautuvan työn vahvistaminen eri toimintaympäristöissä ja palvelusektoreilla
- ankkuritointi, lapsiperheiden sosiaalihuollon palvelut ja lastensuojelu

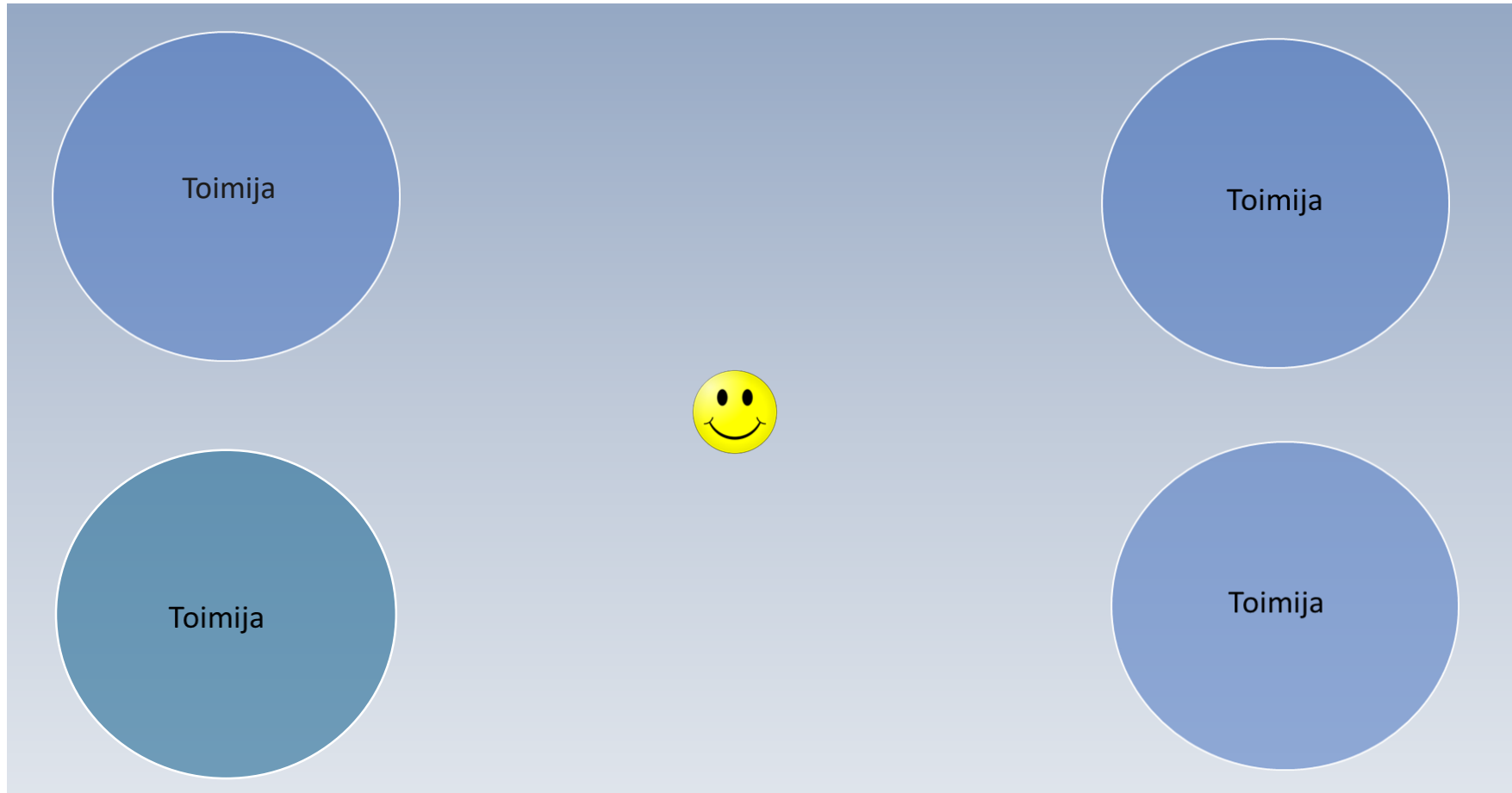
Uusintarikollisuuden ehkäisy (tertiaripreventio)

- toistuvasti rikoksilla oireilevien nuorten auttaminen ja toimintamallit
- lastensuojelun monialaiset toimintamallit ja sijaishuolto
- järjestöjen työ rikoksilla oireilevien nuorten kanssa
- rikosseuraamusta suorittaneiden kuntoutus ja seuraamuksen jälkeinen tuki

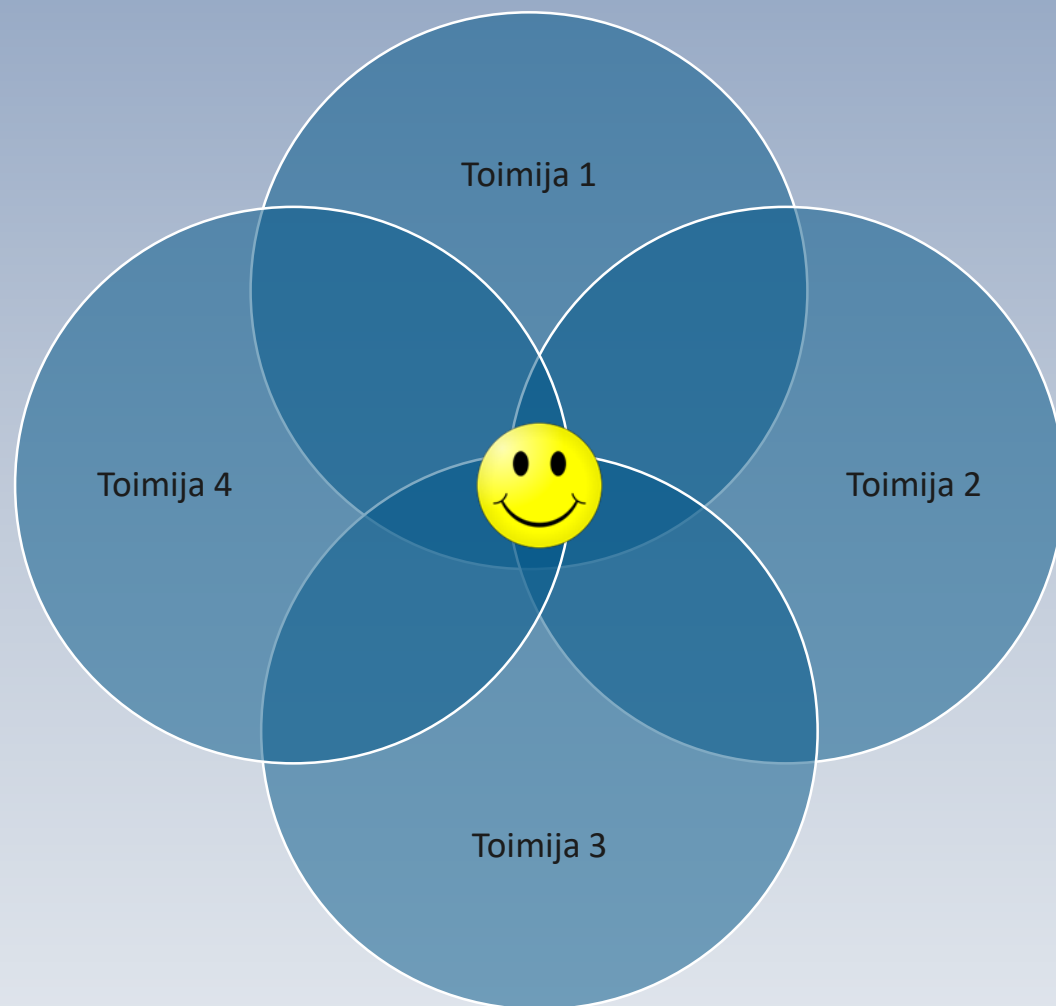
Miten moniammatillinen työ vakinaistetaan

- Kokemuksia Ankkurista
- Kokemuksia tutkimukseen perustuvasta nuorten toimintamallista
 - Vantaa-Kerava hyvinvointialue Ri-O
 - Rovaniemi, Lapin hyvinvointialue RIKO
 - Oulu, Pohde NURRI
 - Turku/Varsinais-Suomen hyvinvointialue ROKKI

Verkostotyö

Moniammatillinen tiimityö

Esimerkkejä moniammatillisesta yhdessä tekemisestä

- Nykyistä ennaltaehkäisevää ankkuritoimintaa tai vastaavaa toimintaa kehitetään yhä kattavammaksi ja toimivammaksi ja sen vaikuttavuutta seurataan.
- Hyödynnetään oikeusministeriön kehittämää toimintamallia ankkuritoiminnan jälkeisenä tukena ja laajennetaan sen käyttöä.
- Kehitetään 15–20-vuotiaista epäillyistä laadittavaa seuraamusselvitystä siten, että moniammatillinen yhteistyö nuoren tilanteen selvittämiseksi toteutuu ja tehostuu. Selvitetään ja tarvittaessa hyödynnetään tässä myös Tanskassa käytössä olevan ns. nuorisorikoslautakunnan malleja ja muita mahdollisia keinoja sitouttaa nuori seuraamusten ulkopuolella toteutettaviin rikoksista irrottautumista tukeviin interventioihin, mahdollisuuksien mukaan jo ennen seuraamuksen täytäntöönpanoa ja sen jälkeen.

Ankkurin varhainen puuttuminen

Matalan kynnyksen varhainen puuttuminen

- Näpistykset
- Päihdepuhutukset
- Nuorisovalvonnat
- Kouluyhteistyö
- Nuorten parissa työskentelevien kanssa tehtävä yhteistyö
 - Esim. ankkurikahvit, erilaiset verkostot

Nuorten toimintamalli toistuvasti ja vakavia rikoksia tekeville

- Rikosprosessin viranomaiset, tukea antavat viranomaiset ja järjestöt yhdessä
- Palvelut **yhdessä paikassa** ja **moniammatillisessa tiimissä** siten, että **kokonaisvastuu** nuoren tilanteesta kuuluu yhdelle työntekijälle
 - Mm. sosiaalityöntekijä, rikosseuraamustyöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja, nuorisotyöntekijä, sosionomi/yhteisöohjaaja, erityisopettaja, MDFT-terapeutti.
- Nuoren tilanteen ja tarpeiden **arviointi** → mahdollistaa **pitkäkestoisen ja räätälöidyn tuen** rikos- ja päihdekierteen katkaisemiseksi.
- Koulutettu tukihenkilö/kokemusasiantuntija nuorelle **rinnallakulkijaksi**
- Luottamus, sitouttaminen ja motivointi

Moniammatillisen tiimityön edut ja haitat

- + Eri viranomaisten tietojen yhdistäminen perheen hyväksi.
- + Tiedot heti käytettävissä.
- + Moniammatillinen näkemys ja osaaminen.
- + Asiakas saa kattavan ja nopean palvelun ja neuvonnan alusta alkaen. ("Yhden luukun" periaate)
- + Kustannustehokkuus.
- + Oikea-aikaisuus
- Yhteisen kielen puuttuminen
- Oman ammatti-identiteetin hämärtyminen
- Epäluottamus toisiin työntekijöihin

Moniammatillisen tiimityön johtaminen

- Moniammatillinen työ vaatii onnistuakseen tiimin vahvaa itseohjautuvuutta
- Tiimillä pitää olla ymmärrys siitä, kuka tiimiä johtaa ja miten johdetaan huolimatta siitä mistä organisaatiosta tullaan.
- Usein ongelmaksi muodostuu se, että selkeää johtamistapaa ei ole ja se aiheuttaa ongelmia
- Poikkihallinnollinen johtaminen

Tunnistettuja kehittämistarpeita hyödynnettäviksi jatkossa 1/2

- **Riittävän pitkä aikajänne** -> korjausliikkeille jätettävä aikaa.
- **Työn rakenne ja pysyvä rahoitus** -> turvaisi myös palvelujatkumot rangaistuksen täytäntöönpanosta siviiliin.
- **Rikoksista irrottautumista tukevien palveluiden kytkeytyminen hyvinvointialueiden rakenteisiin** -> rikoserityinen osaaminen
- Lakisääteinen, velvoittava yhteistyö?

Tunnistettuja kehittämistarpeita hyödynnettäviksi jatkossa 2/2

- **Perheiden roolin vahvistaminen**
- **Ohjelmatyön kehittäminen**
 - päihde- ja väkivaltatyön yhdistäminen kuntoutuksessa sekä neurokirjon oireiden tunnistamisen ja elämänhallinnan tukemisen lisääminen.
 - pääsy päihdehoitoon, erityisesti katkaisuhoidon ja muihin tarvitsemiinsa palveluihin pikaisesti.
- **Tilanne- ja tarvearvionnin sekä asiakasohjauksen kehittäminen**
 - miten nuoren tilanteen ja tarpeiden arviointia sekä palveluohjausta voidaan kehittää siten, että työskentelyssä säilyy nuorilähtöisyys ja nuoren omat toiveet huomioidaan.

Lisää aiheesta

- [Ohjelmatyö ja moniammatillinen tuki rikosten ehkäisyssä. Rikosten ennaltaehkäisyhankkeen 2020-2022 loppuraportti](#)
- [Taustalla rikos, edessä muutos : Suositukset viranomaisten saumattomalle yhteistyölle rikostaustaisten yhteiskuntaan kiinnittymisessä](#)
- [Koulutuskokonaisuus moniammatillisesta yhteistyöstä rikollisuudesta irrottautumiseksi ja palvelujärjestelmästä](#)
- [Väkivallaton lapsuus - toimenpidesuunnitelma : väliarviointi 2020 - alkuvuosi 2023](#)
- [Nuorten katuväkivallan ehkäisy THL](#)
- Tulossa KRIMO:n vaikuttavuustutkimus

Lisätietoja

Projektipäällikkö Jonna Laitonen, THL jonna.laitonen@thl.fi

Neuvotteleva virkamies Saija Järvinen, OM saija.jarvinen@gov.fi

Projektipäällikkö Mari Kaltemaa-Uurtamo; VASA2-hanke, Lapin hyvinvointialue mari.kaltemaa-uurtamo@lapha.fi

Kiitos!

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi

Nuorisorikollisuus

- Kyselytutkimusten mukaan nuorisorikollisuus on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmeninä
- Myös poliisin tietoon tulee entistä vähemmän nuorten rikoksia
- Poliisi on kuitenkin kirjannut enemmän väkivaltaa ja ryöstöjä 2019—
- Erityisen voimakasta tilastoidun rikollisuuden kasvu on alle 15-vuotiaiden väkivaltarikoksissa
- Rikokset keskittyvät pienelle osalle nuoria, joilla paljon riskitekijöitä taustalla ja kontakteja eri viranomaisiin.
- Katujengejä tunnistettu, miten ehkäistään niihin rekrytoituminen